

Юлія РУСНАК,

ВДНЗ України „Буковинський державний медичний університет”, Чернівці (Україна),

Наталія РУСНАК,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці (Україна)

Julia RUSNAK,

Higher State Educational Establishment of Ukraine „Bukovinian State Medical University”, Chernivtsi (Ukraine),

Natalia RUSNAK,

Yuriy Fed'kovych Chernivtsi National University

Chernivtsi (Ukraine),

n.rusnak23@rambler.ru

julijarusnak@rambler.ru

ОБРАЗ НАРАТОРА У ДІАЛЕКТНИХ
ТЕКСТАХ
БУКОВИНСЬКИХ ГОВІРОКTHE NARRATOR'S IMAGE IN
DIALECT TEXTS IN BUKOVINIAN
DIALECTS

Ключевые слова: *наратор, діалектний текст, конструкції посылання, междометия, парентеза, квазидіалог, делиберативний вопрос, типофора.*

Руснак Ю., Руснак Н. Образ наратора в діалектних текстах буковинських говірок.

В статті проаналізовано ряд мовних одиниць, які ілюструють образ наратора. Ліричний характер діалектних текстів виражають междометия різноманітної структури та походження, конструкції аксіологічної оцінки. Проаналізовані структурний прийом діалектних текстів – квазидіалог, маркери жестів – діалектні частини, парентетичні висказування.

Ідея М.М. Бахтіна про поліфонічність як основну засаду великої прози дала поштовх теорії нарації. Наратологія – теоретична літературознавча дисципліна, яка вивчає сукупність загальних тверджень наративних (розповідних) жанрів; систематизацію типів нарації (розповідності) та структуру сюжету¹. Наратор (фр. *оповідач*) у розповідному тексті – „голос”, який промовляє, відповідає за акт нарації, оповідаючи про життєву ситуацію, зазвичай у цьому сенсі говорять про подію як „правдиву історію”. У діалектних текстах (далі ДТ) наратор – реальний мовець, який фізично продукує наративний дискурс.

У художньому тексті однією з категорій тексту є образ автора. В.В. Виноградов писав: „Образ автора – це не просто суб'єкт мовлення, найчастіше він навіть не названий у структурі художнього твору. Це – концентроване втілення суті твору, яке об'єднує всю систему мовленнєвих структур персонажів у їх співвідношенні з оповідачем і через них стає ідейно-стилістичним центром, фокусом цілого”². З.Я. Тураєва називає функцію автора локацією, тобто абстрактними відношеннями, що виникають навколо творчого Я як центрального орієнтира часу і простору. Через це поняття матеріалізується світогляд, оцінка дійсності, життєва позиція, розуміння вічних істин (засудження, схвалення подій тощо)³. У літературознавстві точиться дискусія щодо тотожності образу автора і ліричного героя в ліричних творах, співвідношення автора і наратора у прозових, ідентичності автора і персонажів художнього тексту⁴.

У ДТ буковинських говірок про господарювання, обряди та своє життя творцем є мовець, оповідач, таратор. Мовлення діалектоносія-інформатора *антропоцентричне*, тобто текстова тканина (підбір лексико-граматичних засобів) відтворює індивідуальність

мовця. Однак мовець типовий представник етносу, відповідно, його мовлення *етноцентричне*.

У ДТ етноцентризм мовлення відтворюють „знеособлені” конструкції (неозначено-особові, безособові): *'кон'і году'вали 'йак? // т'реба 'було 'дати 'жито // ко'лис 'жито 'дуже с'лавилиси дл'а 'коней// 'помн'у 'нен'о 'м'ірку 'жита 'рано // іі'їі тра 'було о'рати хо'диту / т'реба 'було 'дати 'їісти 'добре // то да'валос'а 'жито 'рано//* (с. Мамаївці Кіцм.).

Характерні для діалектного мовлення *конструкції покликання*, в яких мовець, відтворюючи інформацію, покликається на інших носіїв говірок. Конструкції покликання ґрунтуються на словоформі 3-ої ос. мн. дієслів із семантикою мовлення, зазвичай до їх складу входить етнографізм-діалектизм: *по'тому д'ругий Св'а'тій 'веч'ір / це 'уже Йор'дана / а'ле це Св'а'тій 'веч'ір / шчи'т'айут / шо д'ругий Св'а'тій 'веч'ір // на д'ругий Св'а'тій 'веч'ір 'уже так / ні'ма два'нац'ати стра'у / а так при'близно / трохи / і 'уже ні' постиси 'вес ден' / а і'деси 'рано до 'церкви би'реси св'аченої 'води / і по'кушати 'води / 'можна ко'ли 'небуд' 'їісти / а в'і'ч'ар'а 'уже аж 'веч'ір'і / бо 'г'іти хо'т'а би ско'р'іши // пов'і'ч'ар'айм тай 'рано на Йор'дан ідем 'уже до 'церкви / та с' 'церкви ідем на Д'н'іс'тер / 'у 'берих // а л'ід на 'мети'р бу'у заг'рубий // там в'і'рубували х'лопці / л'ід // тай хрест на ле'ду к'лалі 'серит си'ла / а г'і'ч'ата 'жв'і'ч'али 'йо'го / той хрест // а по'тому ідут там і в'і'т'пра'ї'л'айут 'коло 'той 'капки / де в'і'рубаний хрест 'іє // 'од'н'і ска'кали туд'а / ку'палиси / і'дут і 'кожди 'мало / с' 'кождої 'хати 'мали з'робли'ний іс тих шо 'писанка на Ви'л'иден' опти'райут / той в'іск / то ту т'р'апочку / той гор'нешник // за'моту'їт 'у сир'їдину / 'у с'в'ічку / за'пал'уйут і ідут на Йор'дан // а в'і'т:у / 'йак з Йор'дана 'уже ідут / то 'майут то зап'алити бо во'но 'пахни 'воском / з'найіи / ку'риси і 'пахни / ка'зали пал'у'ху / то*

ус'о с пал'ухами / йдут ўже з Дн'іст'ра і к'рп'ейса / к'рп'ейса кри'ча / к'рп'ейса 'баба с 'пейсом / а г'ім з 'вусом / к'рп'ейса кри'ча // г'іти кри'ча // ідут і пови'р'тайут до 'того хри'ста / де хлопці пок'лали 'серит си'ла / і шч'а там в'ітраў'лаіут // г'іўчата там кру'гом / т'і шо уби'рали / то во'ни ііх ви'ли'чайут за то / шо во'ни хрест 'файно ўбрали // н'іс'ла об'іда 'даниц / і к'і г'іўчата / кот'р'і хрест уби'рали / тих х'лопці пі'ред би'рут / кл'чут ўпи'ред ў 'даниц // то 'кажут ви'де пи'рет // так іак іа о'ден р'ік уби'рала / ми'н'і пи'рет х'лопці ви'ли // і ус'о к'інч'айіси // (с. Митків Заст.).

Антропоцентризм мовлення виразно проявляється, коли оповідь ведеться від першої особи. У структурі ДТ з'являється суб'єкт дії – Я, який організує навколо себе текстовий простір: визначає сферу своєї діяльності, стосунки з іншими особами, відтворює розуміння життя: *горбот'ки т'кан'ї / 'али це ми са'м'і ніе т'кали // іа до 'цего ніе б'ралас'а / іа 'була 'зан'ата ши'т'ам ўвес час//... ўдо'лин'і 'засн'іўка / байар'ки т'кала во'на / а по'тому ўже ко'ли іа за'чала 'шити ви'лик'і сороч'ки ц'ат'ками / іа ўже і пойа'си 'шила ц'ат'ками// ад'и та'кий іак іа ту'б'і 'в'ішила // (с. Товтри Заст.).*

Образ діалектоносія-інформатора увиразнено у висловленнях, що ґрунтуються на дієсловах зі значенням „мовлення”: *ка'зати, ска'зати, розка'зати*, вжитих у певних часо-видових формах. Такі висловлення ніби скорочують дистанцію між мовцем і слухачем: *би'ру мн'іку 'чисту ш'мату і ўти'райу ш'і 'тепл'і пи'сан'ки // ко'ли ўт'реси в'іск / там 'будут ви'ітиси 'ростиси по 'б'ілому / жоўтому / зи'леному // а'би пи'сан'ки 'були бл'ішч'уч'і / ф'айн'іш'і / т'раба ма'лен'ку ш'мату ле'гон'ко мо'ч'іти ў лак і 'кожду ўт'ерти // 'хочу ска'зати / шо а'би 'мати 'файн'і пи'сан'ки / т'раба 'мати 'добр'і фар'би і к'ирс'т'ки / 'шоби ніе 'лапала і пи'сала то'нен'ко // од'наку л'ін'іўу // бо то шко'да і праці // (с. Лукавці Вижн.).*

Висловлення з опорою на дієсловах мовлення, вжиті на початку ДТ, репрезентують тему розповіді, тобто є засобом антиципації, та показують бажання діалектоносія спілкуватися: *хоч рос'кажу ту'б'і / іек 'баба 'моја воро'жска? / іе та'ке 'з'і'ле / шо рвут 'лис'к'е / а на д'ругому зри'вайут 'т'іки кв'іточ'ки / а ш'е / шо ко'р'ін'а ко'пайут // (с. Стара Жучка Кіцм.); іа вам рос'кажу про коноп'л'і // волок'но с коноп'ел' 'душ'е іек з 'лену // (м. Путила); іа 'буду рос'казувати за 'даўн'і ча'си / шо іа запамн'атала // (с. Михальча Стор.).*

Конструкції з опорою на дієслова мовлення функціонують у формі запитання: *і так іа з ма'лен'койі 'д'іўки іа в'іши'вала // ска'зати / 'к'іл'ко соро'чок іа 'в'ішила? / іа 'в'ішила д'вац'іт' і с'ім соро'чок ц'ат'ками // (с. Митків Заст.); шо ту'б'і 'дон'ко ўно'в'ім? / к'ешко ко'лис си 'жило / 'к'ешко // рано ўста'вати н'ізно л'ігати / 'к'ешко ро'бити // іек зи'моў / то 'лекше // а нако'ли розго'в'ііе / то ўже пропа'денийе // (с. Борівці Кіцм.).*

Вияв почуттів наратора увиразнює його постать. Ліричний характер ДТ виражають вигуки різного походження та будови: *мой!, см'іх!, іой!, вайл'о!, Господи прост'и!, даст Бог доч'ікати*, окличні синтаксичні конструкції зі значенням аксіологічної раці-

ональної оцінки: *бо би'з 'музики н'ічо си ніе опхо'дило // ў 'кого 'була г'іўка на в'іда'н'е / то при'хо'дили ш'е х'лопці і г'іўч'ета // мой // шо то 'було 'весило ко'лис! // на клац'і с'н'івали / ўпов'ідали ўс'ек'і кунди'в'іти / ро'бота к'л'н'іла // (с. Дубівці Кіцм.); н'іс ду'ста'іе губ'ей // тем'бата / то 'Господи прост'и // а до 'пари 'баба шук'аіе су'б'і мулу'дого і 'файного г'ідика // ўбойе ўбра'н'і ў 'в'іши'к'і сороч'ки / сарда'ки // г'іт'і 'тачах / 'баба в 'зорбоц'і / 'фусткоў за'вита // 'ход'а / 'в'ініком ўб'м'ітайут 'л'удим п'лечи // см'іх! / а шо за 'файн'і ми'д'вед'і // 'моцн'і мулу'д'е'ки в'іви'р'тайут 'воўноў на'верх ш'куру з в'іўци // (с. Вашківці Вижн.); а іак 'файно спраў'ели храм мо'лод'і г'іўки та х'лопці // от даст Бог доч'ікати х'раму / то х'лопці з'найут с'воіу с'лужбу // (с. Стерче Глиб.); іой / ш 'чого зач'іпати? / на Р'із-д'во ни мож 'було називати мак // (с. Митків Заст.); а так ми'не по'пері'к бо'лит / шо 'думайу / 'вайл'о / ўмру шо н'іх'то і ніе ўвіде // (с. П'ядиківці Кіцм.); 'али там 'файно 'було! / 'Боже / д'і'д'іў тих! // на'роду! // то при'хо'дили і то'п'р'іўскі / і мага'л'ани / і д'ругих с'іл / бо ў них 'цего ни 'було // а в нас тут 'дуже 'файно 'було // тут ў Ра'ранч'і / 'дуже 'файно 'було // (с. Рідківці Нов.).*

Інтенсивність інтелектуальної діяльності діалектоносія в момент продукування ДТ засвідчують парентези – додаткові зауваження, що ґрунтуються на дієсловах зі значенням ментальної дії „поновлювати щось у пам'яті”: *за'дати, при'га'дати, при'помирати* тощо: *'ж'інка ў 'него по'мерла шч'е мо'лод'ий в'ін май буў / же'ніўса д'ругий рас // тай ка'заў / ніе рас су'б'і з'гадуў / тай ка'заў / д'ругий Св'ат'ий 'веч'ір / то ніе 'первий Св'ат'ий 'веч'ір // так і та 'ж'інка / шо іе 'перва / то ніе д'руга // (с. Бабин Кельм.); ма'ланку 'дужи 'файно ро'били // так іак ко'лис // пам'іа 'тайу // ш'е 'мама 'моја хо'дила до 'церкви ў рушніку // так ма'ланку 'файно зави'вали ў рушнік // (с. Черепківці Глиб.); а 'с'іно п'ітсти'л'али / тоже / так іак т'раба шоб 'було 'с'іно на Св'ат'ий 'веч'ір // 'дужи 'помн'у / шо ми та'ко зас'в'іт'ували с'в'ічку / бо 'кажут / шо в цей Св'ат'ий 'веч'ір іак би 'душ'і // (с. Бабин Кельм.).*

Зі значенням „поновлювати щось у пам'яті” у ДТ функціонують парентези у формі вигуків: *о! а'га!,* значення реалізується імпліцитно: *а ш'е капус'н'ак ва'р'а з бара'бул'оў // о! // іе галуш'ки // ва'р'а і 'робіе ііх с квас'нойі ка'пусти ци'е с'в'іжойі / со'лот'койі // (с. Шубранець Заст.); ікі 'мебл'і? 'жертка // 'жердочка // пра'жінка та'ка / там к'лали о'дежу / по'личка / то вс'о // а'га // ну і // обов'ес'ково о'це п'іч' / п'іч' // (м. Заставна).*

Внутрішні роздуми і вагання мовця унаочнюють парентези у формі вставних слів, наприклад, семантичний діалектизм *в'ідей* „здається”: *али 'саме голоўне 'було восі'ни / ко'ли 'мали г'іти іти до ш'коли // в'ідей / то ніе 'було ў си'нт'аб'ри / то памн'е'тайем г'іт'ми ш'е г'ралиси в зи'лен'ім манда'бу'рин'і // (м. Заставна); 'нав'ік' ў ко'пера'тиву ніе 'можу п'іти / поди'витиси чи пота'н'іў 'цукор / та шо ш'і 'буду рос'казувати? // в'ідей / ус'о ўно'в'іла / то іе гал'ма'ни шо рос'казувати // (с. Іванківці Кіцм.).*

Інтелектуальні вагання мовця також засвідчують парентетичні конструкції на основі слів *знати, думати*. Конструкції можуть мати заперечну або питальну форми: *ей / ч'і'кай / ч'і'кай / най іа на'ду-*

май // так/ коли *їа* 'мала д'вац'їт' і о'ден р'їк / 'сорок 'семого 'року / хо'дили за 'жоном *ў* за'води // (с. Мамаївці Кіцм.); *най*'б'їл'шїми *цї*'р'коўнїми св'а'тами *їе* Паска і Р'їзд'во Хри'с'тове // **са'ма нї**'з'най*ў* **чо** // 'али 'б'їл'шї *їа* 'л'убл'ў Паску // (с. Бузовиця Кельм.); *то* нї 'можна *їо*'го назї'вати // чо'гос нї 'можна ка'зати // **нї**'з'най*ў* // 'будїши см'їїатїси // *би* 'вушей / *би* бл'ох'їў нї 'було// а'би нї 'було бл'ох'їў // (с. Митків Заст.); 'али *то* нї'ма два'нац'їт' // **ну** // *їа* з'най*ў* 'к'їлко?/ де два'нац'їт' // (с. Рїдкївці Нов.).

Вербальну комунїкацію, в якїй функціонує ДТ, характеризуємо як монолог з ознаками діалогу. Мовцевї як учаснику спілкування відводиться активна роль, слухачу – пасивна. Відкритим характером ДТ можна пояснити структурний прийом ДТ– квазідіалог, який становить автопитання та відповідь на нього. Квазідіалог може бути ініціальною частиною ДТ: **ни з'най*ў* їак по'чати** // **ну ко'рова їак?** / з'ранку і'деш до ко'рови / 'в'їчїстїши // (с. Рїдкївці Нов.); 'кон'ї году'вали 'їак? // т'реба 'було 'дати 'жито // (м. Заставна); **ї шч'е шо к'лалї?** // 'соли // а 'соли ро'били *ў* та'ку ма'лен'ку стогра'м'ївочку // *її* по'мочут т'рохи во'доў 'шоби вона си зл'їпила // ка'зали 'гузочка 'соли // (с. Рїдкївці Нов.); *но* *ўже* коли при'робїмоси на 'поли / дес до но'вого 'року 'робїси к'лаку // **чо к'лаку?** / бо са'ма газ'дин'а нї вс'тигне за 'зїму по'дертї *то* 'п'їр'е // про'сїли три пїек' ж'їнок на к'лаку / і *то* ста'рїх / 'шоби мог'ли ц'їлий ден' 'бути // (с. Ревне Кіцм.); **їак 'саме їго п'їк'ли?** / 'першїй раз на н'їч рошчїн'али // (с. Берегомет Кіцм.); *тай* ку'жух *ў*гур'нула *тай* п'їш'ла до 'церкви // **тай ку'да?** // на 'данц'ї шч'е хо'дили // гу'л'ати хо'дили // (с. Банилів Вижн.).

Квазідіалог може бути в серединї діалектного дискурсу. Часто автозапитання має форму *ну тай шо?*: п'їч 'була та'ка с 'коїноном // з 'горном ти'мо / на двох та'ких стоўб'цах // **ну тай шо?** // і там к'лалї во'гон' *ў* т'ї п'їч'е // (с. Мамаївці Кіцм.); *їе* ц'ї'бул'а / час'нок / нас'тил'ї / фа'сул'ї / вогар'к'ї / ку'рудзи / ба'рабул'ї / сад *їе* 'коло' хати // вс'о це т'реба ро'бити / дози'рати // **ну тай шо?** / три' рази са'най*ў* го'род // (с. Бобївці Стор.); **ну і шо?** / от // ко'лис так // їак нї 'в'їч'еш / нї зас'телиши 'постил' / 'їак нї 'в'їч'еш / нї зас'телиши ск'їў // (с. Товтри Заст.).

Запитання у ДТ може трактуватися як *делїберативне* – „(від лат *обговорювати, обдумувати*), яке риторично адресується до самого себе. Делїберативне запитання запрошує до роздумів не співбесїдників, а самого себе. На відміну від риторичного питання, воно не містить ні твердження, ні заперечення. Основною функцією делїберативного запитання є вираження емоційних роздумів⁵. Делїберативні запитання засвідчують ліричний характер оповїдї. Низка делїберативних запитань, спрямованих до себе, створюють *гіпофору* – „(від грец. *відмова, причина, підстава*) – різновид амплїфікації, який складається з риторичного або медитативного запитання (або ланцюга запитань) і відповідї або ширше – реакції на нього (них). Виконує подвійну функцію – активїзація уваги адресата і акцентування думки, яка виражена у відповідній частинї запитально-відповідної констру-

ції⁶. Напр.: 'али шо 'будїм ро'бити? // нї 'будїши ро'бити / *то* нї 'будїши н'їц 'мати// **тай шо?** / 'будїши го'лодин? // 'али *то* н'їчо / *їа* си нї 'боїу ро'боти // *їа* си 'боїу 'леж'ї // бо *їек* сла'бїй ли'є'жит / *то* *ўже* 'л'їши би ро'біў бо сла'бому н'їчо нї 'мїле // (с. Борївці Кіцм.).

Вїзуально-слуховий канал зв'язку між діалектоносієм-інформатором та слухачем зумовлює наявність паралїнгвістичних засобів передачі інформації – жестів. У ДТ присутність діалектоносія засвідчують вказівні частки, маркери жестів: *отут'во, тут'то та'ко, тут, судя*: *ў* нас 'були 'в'їц'ї / 'була ко'шара / **отут'во** // та'ка ви'лика ко'шара // (с. Мамаївці Кіцм.); *так шо їа їак са* в'їд'а'вала / *то їа* 'мала т'риц'їт' соро'чок // т'риц'їт' соро'чок / з *ўс'їм* // це со'рочка і *судя* / ка'зали ко'лис / по'долки / і там на по'долках 'такжи 'в'їшїто 'було / ч'ї 'шоўком / ч'ї // (с. Топорївці Нов.); *а на нї*'д'їл'ў *то* ру'каў *ў*вес за'шїтий / *судя* за'шїтий / *тут* // в'їнок / та'ка // *май* / св'а'тошїна 'була // (с. Митків Заст.); *а в'їд'разу* 'шїли та'к'ї наг'рудники / *ў*к'райнск'ї / шо ли'шен' 'коло рука'ва і **тут'то** *ў*до'лин'ї на г'руд'ах і цей воро'тн'їчок / коўн'їр / х'рестиком // *а тут ше* ро'били 'китї'ц'ї та'к'ї / при'к'рашїували х'лопцїў // (с. Митків Заст.); ку'жух буў 'в'їшїтий 'тоже // тако'во 'в'їшїто **судї'во** 'понад це'во таку'во // (с. Банилів Вижн.).

Таким чином, низка мовних одиниць ДТ засвідчує образ наратора. Ліричний характер ДТ виражають вигукї різної будови та походження, конструції зі значенням аксіологічної раціональної оцінки. На інтенсивність інтелектуальної діяльності діалектоносія в момент продукування ДТ вказують парентетичні висловлення з опорою на дієсловах ментальної дії. Внутрішні роздуми і вагання діалектоносія відтворюють парентези у формї вставних слів та конструції. Постає наратора спричиняє структурний прийом ДТ – квазідіалог. Запитання ДТ, якї діалектоносїї формулює собі, мають статус делїберативних, низка яких формує гіпофору. Присутність наратора унаочнюють маркери жестів – частки діалектного походження.

Список скорочень географїчних понять

Вижн. – Вижницький р-н
заг. – загальнобковинський
Заст. – Заставнівський р-н
Кельм. – Кельменецький р-н
Кіцм. – Кіцманський р-н
Сок. – Сокирянський р-н
Стор. – Сторожинецький р-н
Хот. – Хотинський р-н

References:

¹ Slovo. Znak. Dyskurs: antologiya svtovoyi l'iteraturno-krytychnoyi dumky XX st. / [red. M. Zubrycka]. – Lviv: Litopys, 1996. – S. 612.

² Vynogradov V.V. O teorii hudozhestvennoy rechi / V.V. Vinogradov; [poslesl. D.S. Lihachyova]. – M., 1971. – S. 118.

³ Turayeva Z.Ya. Lingvistika teksta. (Tekst: struktura i semantika): [ucheb. posob. dlya ped. in-tov] / Z.Ya. Turayeva.

– М.: Prosvyesheniye, 1986. – 126 s.

⁴ Lotman Yu.M. *Struktura chudozhestvennogo teksta* / Yu.M. Lotman. – М.: Iskusstvo, 1970. – 384 s.

⁵ *Kultura russkoy rechi: enciklopedicheskiy slovar-spravochnik* / [red.: L.Yu. Ivanova, A.P. Skovorodnikova, E.N. Shiryayev [i dr.]. – М.: Flinta: Nauka, 2003. – S. 151.

⁶ *Kultura russkoy rechi: enciklopedicheskiy slovar-spravochnik* / [red.: L.Yu. Ivanova, A.P. Skovorodnikova, E.N. Shiryayev [i dr.]. – М.: Flinta: Nauka, 2003. – S. 135.

Rusnak J., Rusnak N. The Narrator's Image in Dialect Texts in Bukovinian Dialects. In dialectal texts (DT) representing Bukovian patois about household, rituals and their life the speaker, storyteller, narrator is a creator. The speech of the informer dialect bearer is considered as anthropocentric (the texture of the text reflecting the individuality of the speaker) and ethnocentric (illustrates the spoken language of the ethnic group).

Ethnocentrism of speech is reproduced by "impersonal" constructions (indefinite-personal, impersonal). The reference constructions are quite characteristic in which the speaker (the dialect bearer) while reproducing information refers on other patois bearers. The patois reference constructions are based on 3rd person plural form of verbs with the semantics of speech, the performative verbs carrying this function, are usually composed of ethnographism-dialectisms. Anthropocentrism of speech exposes itself when a story is told from the first person. In DT structure there appears an "I-agent" which organizes the text areal around itself, defines the scope of its activities, relationships with others, reproduces speakers' understanding of life.

The image of the informer-dialect-bearer is contrasted by the expressions based on the verbs containing meaning "speech" used in certain time-specific forms. Expressions based on verbs with meaning of "speech" in the beginning of DT represent the theme of narration, that is to say, are a means of anticipation.

The lyrical nature of DT is expressed by interjections of different origin and structure, exclamative syntactic constructions of axiological rational assessment.

The open nature of DT predetermines the structural technique of kvazidialogue which appears as autoquestion and answer to it. Questions in DT are interpreted as deliberative, addressed to themseves, designed to recreate the emotional reflections.

Visual and auditory communication channel between narrator and listener determines the availability of paralinguistic means of transmission of meaningful gestures. In DT presence of dialect bearer is exposed by index particles, markers of gestures.

Key words: narrator, dialect text, interjections, parenthesis, kvazidialogue, deliberative question, hypophora.

Руснак Наталія – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федько-вича. Коло наукових інтересів: когнітивна лінгвістика, діалектологія, етнолінгвістика, прагматична текстологія. Автор понад 100 наукових праць, у тому числі 2 монографії.

Rusnak Natalia – doctor of philological sciences, Professor of the department of Modern Ukrainian Literature Language of Chernivtsi National University named after Uriy Fed-covich. Science interests: cognitive linguistics, dialectology, ethnolinguistics, pragmatic textology. Author of over 100 scientific papers, including 2 mono-graphs.

Руснак Юлія – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри суспільних наук та україно-знавства ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет». Після захисту кандидатської дисертації „Лексика родинних обрядів у буковинськом діалекті” за спеціальністю 10.02.01. – українська мова автор продовжує дослідження у галузі діалектології, етнолінгвістики, викладання української мови як іноземної. У доробку науковця є 25 публікації.

Rusnak Yulia – candidate of philological sciences, senior teacher of the Department of Social Sciences and Ukrainian Studies of Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University». After defending her dissertation „The vocabulary of family rituals in Bucovina dialect” in the specialty 10.02.01. - Ukrainian language keeps on researching in the field of dialectology, ethnolinguistics, teaching Ukrainian as a foreign language. In the works of the scientist are 25 publications.

Received: 14-11-2016

Advance Access Published: December 2016

© J. Rusnak, N. Rusnak, 2016